

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/106/2008

SPOŁECZNE PRYZWOLENIE NA BICIE DZIECI

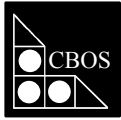
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

- Przeważająca liczba dorosłych Polaków (51%) jest przeciwna wprowadzeniu prawnego zakazu bicia dzieci, nieco więcej niż dwie piąte (41%) opowiada się za tego rodzaju regulacją.
- W ciągu ostatnich czternastu lat odsetek osób dopuszczających fizyczne karcenie dzieci zwiększył się o 8 punktów. Obecnie 49% badanych akceptuje kary cielesne, a 42% jest przeciwnych ich stosowaniu.
- Więcej niż trzy czwarte ankietowanych (78%) uważa, że zdarzają się sytuacje, kiedy dziecku trzeba dać klapsa. Ponad dwie piąte (41%) zgadza się z opinią, że „łanie jeszcze nikomu nie zaszkodziło”.
- Mimo społecznego przyzwolenia na stosowanie kar fizycznych wobec dzieci, powszechny jest sprzeciw wobec nadużywania władzy rodzicielskiej. Zdaniem ogromnej większości badanych (90%) osoby postronne powinny interweniować, gdy widzą, że dziecko jest źle traktowane przez rodziców.

W ostatnich latach coraz więcej krajów wprowadza prawny zakaz stosowania kar fizycznych wobec dzieci. Po kolejnej serii doniesień mediów o przypadkach znęcania się nad dziećmi premier Donald Tusk zapowiedział wprowadzenie takiego zakazu w Polsce. Zapowiedź ta wywołała wiele emocji i wzbudziła liczne kontrowersje. Wychowanie dzieci należy bowiem do tych kwestii, w których niemal każdy czuje się ekspertem. Każdy był kiedyś dzieckiem, a większość z nas ma potomstwo. Przeciwników kryminalizacji stosowania kar cielesnych można zatem podzielić na dostrzegających przydatność tego środka wychowawczego oraz tych, którzy wprawdzie nie akceptują kar fizycznych, ale ewentualny zakaz uznają za nieskuteczny. Z kolei jego zwolennicy liczą, że spowoduje on w przyszłości zmiany w świadomości społecznej – nie będzie społecznego przyzwolenia na bicie dzieci. Zwolennicy zakazu przywołują przykład Szwecji, która wprowadziła go jako pierwsza, gdzie kryminalizacja stosowania kar cielesnych doprowadziła do zmiany postaw społecznych wobec bicia dzieci.

PRYZWOLENIE NA STOSOWANIE KAR FIZYCZNYCH

Jak pokazują nasze badania, stosowanie kar fizycznych wobec dzieci miało i nadal ma w Polsce wielu zwolenników¹. Co więcej, w ciągu ostatnich czternastu lat zwiększył się odsetek osób dopuszczających fizyczne karcenie dzieci (o 8 punktów, do 49%). Tym samym w społeczeństwie przewagę zyskały osoby deklarujące przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci. Czy oznacza to, że doniesienia mediów o przypadkach znęcania się nad dziećmi nie powodują, że Polacy stają się bardziej wrażliwi na krzywdę bitych dzieci, a przeciwnie – sprawiają, że zjawisko przemocy wobec najmłodszych powszednieje i coraz częściej wywołuje społeczną obojętność? Bardziej uzasadniona wydaje się inna hipoteza. Wzrost liczby osób dopuszczających stosowanie kar fizycznych w wychowaniu jest najprawdopodobniej reakcją na zapowiedź wprowadzenia prawnego zakazu bicia dzieci

i, tym samym, ograniczenia listy dopuszczalnych metod wychowawczych, wśród których fizyczne karcenie ciągle zajmuje poczesne miejsce.

Stosunkowo najwięcej przeciwników kar cielesnych jest wśród młodszych respondentów – do 34 roku życia (49%) oraz wśród osób z wyższym wykształceniem (50%). Ogólny stosunek do fizycznego karcenia dzieci jest jednak dość słabo zróżnicowany w poszczególnych grupach społeczno-demograficznych. Można powiedzieć, że granica między zwolennikami stosowania kar cielesnych i jego przeciwnikami przebiega w poprzek podziałów społeczno-demograficznych, a nawet podziałów światopoglądowych. Prawdopodobnie stosunek do fizycznego karcenia dzieci zależy nie tyle od położenia w strukturze społecznej czy od formacji światopoglądowej, ile w dużej mierze jest sprawą indywidualną, uwarunkowaną własnymi doświadczeniami. Jak zauważają psychologowie, kary fizyczne stosują i akceptują ci, którzy sami byli bici w dzieciństwie.

Określenie „fizyczne karcenie dzieci” zawiera w sobie zarówno „niewinne” klapsy, jak i bardziej dolegliwe formy wymierzania kary, w tym tzw. lanie. Rozróżnienie to wydaje się mieć kluczowe znaczenie dla zrozumienia sposobu myślenia Polaków o fizycznym karceniu dzieci. Większość dorosłych niemal nie wyobraża sobie wychowania bez klapsa i traktuje go jako nieodłączny element procesu wychowawczego. Ponad trzy czwarte badanych (78%) zgadza się z opinią, że bywają sytuacje, kiedy dziecku trzeba dać klapsa. Wyraźnie mniejsze jest natomiast społeczne przyzwolenie na karcenie fizyczne, które wykracza poza tradycyjne klapsy. Z opinią, że „lanie jeszcze nikomu nie zaszkodziło”, zgadza się nieco ponad dwie piąte badanych (41%). W ciągu ostatnich czternastu lat o 6 punktów zmalał odsetek osób dopuszczających sprawianie dziecku lania, jednak nadal należy uznać go za wysoki. Spadek odsetka osób akceptujących „lanie” przy jednoczesnym wzroście przyzwolenia na stosowanie kar cielesnych przemawia na rzecz hipotezy, że Polacy nie stają się bardziej obojętni na problem przemocy wobec najmłodszych, ale obawiają się kryminalizacji i być może – przede wszystkim – penalizacji fizycznego karcenia dzieci.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (217) przeprowadzono w dniach 6–9 czerwca 2008 roku na liczącej 1107 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Tabela 1

Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza z następującymi stwierdzeniami?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	V 1994	VI 2008
	w procentach	
Wobec dzieci nie powinno się stosować żadnych kar fizycznych		
Zdecydowanie tak	23	19
Raczej tak	29	23
Raczej nie	35	37
Zdecydowanie nie	6	12
Trudno powiedzieć	7	9
Są sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa		
Zdecydowanie tak	-	28
Raczej tak	-	50
Raczej nie	-	11
Zdecydowanie nie	-	8
Trudno powiedzieć	-	3
Lanie jeszcze nikomu nie zaszkodziło		
Zdecydowanie tak	11	11
Raczej tak	36	30
Raczej nie	29	28
Zdecydowanie nie	17	26
Trudno powiedzieć	7	5

Jako wspomnieliśmy, ogólny stosunek do stosowania kar cielesnych jest dość słabo zróżnicowany w poszczególnych kategoriach społeczno-demograficznych. Podziały społeczno-demograficzne nie mają także zasadniczego znaczenia, jeśli chodzi o stosunek do dawania dzieciom klapsów. Jest to metoda wychowawcza uznawana za dopuszczalną w niektórych sytuacjach przez wszystkie uwzględnione w analizach grupy, choć należy odnotować, że częściej niż inni przeciwni jej są ludzie młodzi (30%), mieszkańcy największych miast (32%), badani z wyższym wykształceniem (32%). Inaczej rzecz się ma, jeśli karcenie fizyczne wykracza poza „niewinne” klapsy. Przyzwolenie na sprawienie dzieciom lania bardzo wyraźnie zależy od cech społeczno-demograficznych badanych i, jak należy sądzić, związanych z tym różnic w przyjętych metodach wychowawczych. Z opinią, że „lanie jeszcze nikomu nie zaszkodziło”, stosunkowo najczęściej zgadzają się starsi respondenci: mający 55 lat i więcej (49%), mieszkańcy wsi (48%, w tym przede wszystkim rolnicy – 53%) oraz osoby z wykształceniem podstawowym (49%) i zasadniczym zawodowym (47%). Ze stwierdzeniem tym polemizują głównie ludzie młodzi – do 24 roku życia (70%), mieszkańcy miast liczących ponad 500 tys. ludności (73%), osoby z wyższym

wykształceniem (77%), a także stosunkowo dobrze sytuowane – o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1200 zł (64%).

Warto zauważyć, że bicie dzieci, w tym zarówno dawanie klapsów, jak i sprawianie lania, nieco częściej potępiają osoby bezdzietne (a więc na ogół ludzie młodzi) niż sami rodzice. Wśród osób mających potomstwo stosunkowo bardziej krytyczni wobec kar fizycznych niż inni są rodzice najmłodszych dzieci – do piątego roku życia. Zwolennicy stosowania kar fizycznych mogliby powiedzieć, że ludzie młodzi, którzy jeszcze nie mają potomstwa lub mają małe dzieci, z biegiem czasu przekonują się o przydatności kar cielesnych w procesie wychowania. Wydaje się jednak, że stosunkowo większa niechęć osób bezdzietnych oraz młodych rodziców do kar fizycznych nie wynika jedynie z braku wystarczających doświadczeń rodzicielskich, ale świadczy o postępujących przemianach wzorów wychowawczych. Proces ten przebiega wolno (także wśród młodych rodziców znaczący jest odsetek zwolenników wychowania za pomocą bicia), ale jest zauważalny.

W przekonaniu przeważającej części badanych sprawianie lania jest poniżające dla dziecka i nie najlepiej świadczy o kompetencjach wychowawczych rodziców. Stosunkowo duży odsetek respondentów traktuje jednak bicie dzieci jako zwykłą metodę wychowawczą, nie gorszą niż inne. W ciągu ostatnich czternastu lat opinie w tej kwestii niewiele się zmieniły. Minimalnie ubyło jednak osób przekonanych, że bicie dzieci narusza godność osobistą dziecka i wystawia złe świadectwo rodzicom jako wychowawcom.

Tabela 2

Czy w Pana(i) przekonaniu stosowanie wobec dzieci kar fizycznych – sprawianie im lania:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	V 1994	VI 2008
	w procentach	
– jest poniżaniem dziecka	54	51
– nie jest poniżaniem dziecka, tylko zwykłą metodą wychowawczą	36	37
Trudno powiedzieć	10	12
– świadczy o tym, że rodzice nie są dobrymi wychowawcami	53	50
– jest to równie dobra metoda wychowawcza jak inne	30	33
Trudno powiedzieć	17	17

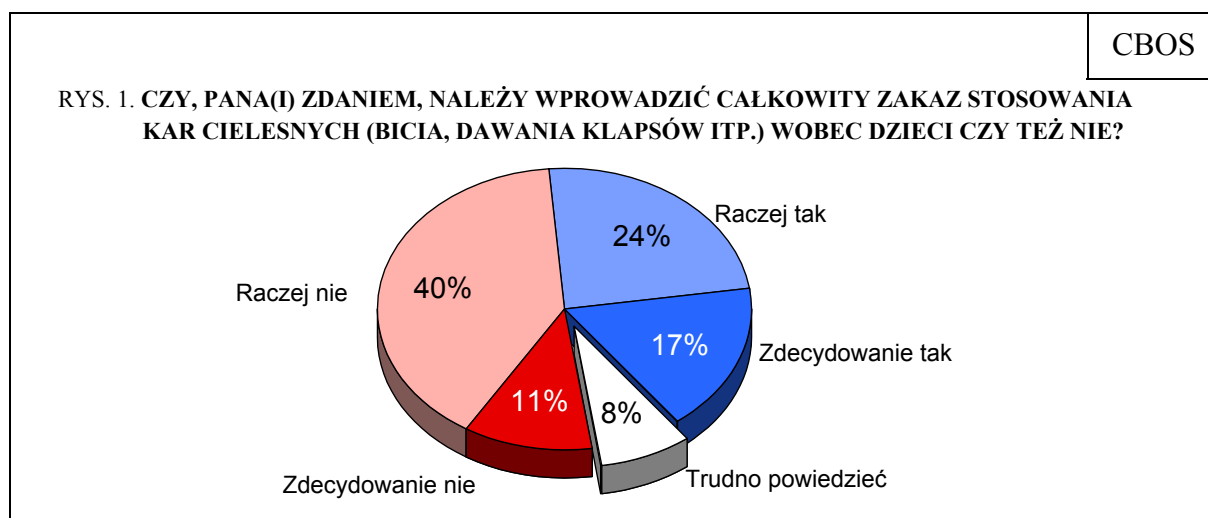
Bicie dzieci za upokarzające dla nich uznają, co oczywiste, przede wszystkim przeciwnicy stosowania kar fizycznych. W opinii większości z nich (68%) rodzice uciekający się do bicia dzieci nie sprawdzają się dobrze w roli wychowawców. Zwolennicy kar

cielesnych uznają je przeważnie za zwykłą metodę wychowawczą i stawiają na równi z innymi metodami oddziaływania pedagogicznego. Warto jednak zauważyć, że duża część zwolenników kar fizycznych uważa bicie za upokarzające dla dziecka (42%) i przyznaje, że jego stosowanie źle świadczy o kompetencjach wychowawczych rodziców (40%).

Najmniej wątpliwości w kwestii bicia dzieci mają osoby akceptujące nie tylko klapsy, ale także lanie. Tylko co piąta osoba, zdaniem której „lanie jeszcze nikomu nie zaszkodziło”, uważa, że bijąc dzieci ponizamy je (22%), a nas samych stawia to w nie najlepszym świetle jako rodziców (19%).

STOSUNEK DO WPROWADZENIA PRAWNEGO ZAKAZU BICIA DZIECI

Opinie na temat kryminalizacji stosowania kar cielesnych wobec dzieci są podzielone. Przeciwnicy wprowadzenia prawnego zakazu bicia dzieci (51%) przeważają nad osobami opowiadającymi się za tego rodzaju regulacją (41%). Na opinie w tej kwestii w bardzo niewielkim stopniu wpływają cechy społeczno-demograficzne badanych.

Stosunek do wprowadzenia prawnego zakazu bicia dzieci wiąże się, co oczywiste, z poglądami na temat stosowania kar fizycznych w procesie wychowania, jednak nie jest z nimi w pełni tożsamy. Okazuje się, że ponad połowa zwolenników zakazu bicia dzieci uważa, iż bywają sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa (57%), a co piąty za dopuszczalne uznaje nawet lanie. Z kolei niemal dwie piąte przeciwników zakazu nie akceptuje lania (39%), co dwudziesty zaś jest zdania, że nie ma sytuacji, w której klaps byłby koniecznością. Te rozbieżności można tłumaczyć nie tylko niekonsekwencją ankietowanych i brakiem przemyślanych opinii w kwestii bicia dzieci. Przeciwnicy kryminalizacji stosowania kar

fizycznych wobec dzieci mogą ich osobiście nie akceptować, ale wątpić w skuteczność prawnych regulacji oraz obawiać się utrwalania się w społeczeństwie postawy braku szacunku dla prawa. Może ich też niepokoić możliwość nadużywania nowego prawa, np. w postaci donosów dzieci na rodziców za rzekomo doznane krzywdy. Trudniej wytłumaczyć postawę zwolenników zakazu, którzy jednocześnie przyznają, że akceptują kary fizyczne, w tym przede wszystkim lanie. Wydaje się, że pytanie o prawny zakaz bicia dzieci jest w sposób nieunikniony obarczone kontekstem mogącym skłaniać także osoby dopuszczające stosowanie kar cielesnych wobec dzieci (na ogół tylko klapsów) do wyrażenia poparcia dla wprowadzenia zakazu bicia dzieci. Może ono bowiem sugerować odniesienie do sytuacji znęcania się nad dziećmi. Poparcie dla wprowadzenia zakazu bicia dzieci byłoby wówczas *de facto* poparciem dla zwalczania przypadków maltretowania dzieci i ewidentnych nadużyć władzy rodzicielskiej, nie zaś chęcią kryminalizacji rodzicielskich klapsów.

CZY I KTO POWINIEN REAGOWAĆ NA ZŁE TRAKTOWANIE DZIECI?

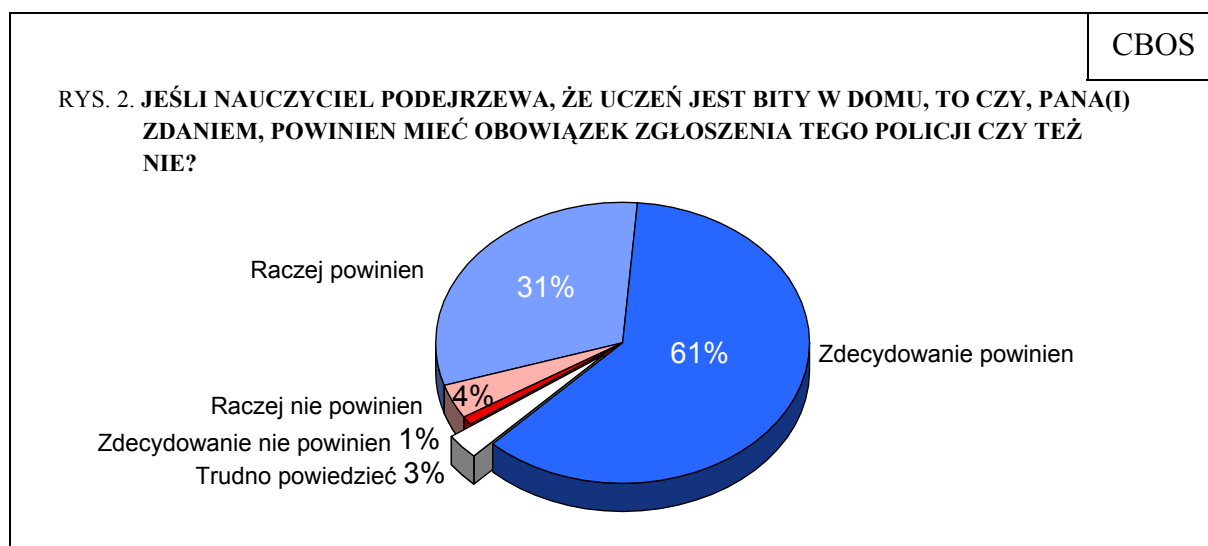
Niezależnie od tego, czy prawny zakaz bicia dzieci zostanie wprowadzony także w Polsce, ważne jest przede wszystkim uwrażliwienie społeczeństwa na los bitych dzieci. Przemoc wobec dzieci często jest bowiem możliwa ze względu na brak wystarczającej reakcji otoczenia – rodziny, sąsiadów, nauczycieli, lekarza. Zainteresowanie ze strony otoczenia jest szczególnie ważne w przypadku małych dzieci, które same nie mogą się poskarżyć na swój los, a przemoc uznają za oczywisty element życia rodzinnego.

Powszechna jest opinia, że osoby postronne powinny interweniować, gdy widzą, że dziecko jest źle traktowane przez rodziców. Co ciekawe jednak, przekonanie to jest obecnie wyrażane mniej zdecydowanie niż jeszcze kilka lat temu. O ile w 2001 roku niemal dwie trzecie badanych (62%) nie miało cienia wątpliwości, że należy reagować na przypadki przemocy wobec dzieci, o tyle obecnie całkowitą pewnością co do tego ma niespełna połowa (49%). Jest to zapewne kolejny efekt zapowiadanej kryminalizacji stosowania kar fizycznych wobec dzieci i obaw przed zbyt skrupulatnym egzekwowaniem tego prawa. Zapowiedź wprowadzenia zakazu stosowania kar cielesnych najwyraźniej wzbudziła obawy o nadmierną, nieuzasadnioną ingerencję osób trzecich w relacje między rodzicami i dziećmi.

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, osoby obce, spoza rodziny powinny czy też nie powinny interweniować, gdy widzą, że dziecko jest źle traktowane przez rodziców (opiekunów)?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	V 1994	VI 2001	VI 2008
	w procentach		
Zdecydowanie tak	62	62	49
Raczej tak	30	30	41
Raczej nie	3	4	3
Zdecydowanie nie	1	2	3
Trudno powiedzieć	4	2	4

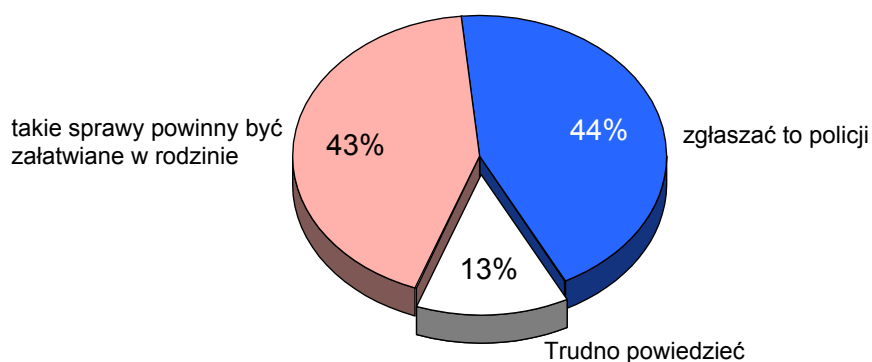
W opinii społecznej obowiązek reagowania na przemoc wobec dzieci w sposób szczególny powinien spoczywać na nauczycielach. Powszechne jest przekonanie, że nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest bity w domu, powinien mieć obowiązek zgłoszenia tego policji.

Znacznie bardziej złożona jest sytuacja osoby, która żyje pod jednym dachem ze sprawcą nadużyć wobec dzieci, a więc sama jest w jakiś sposób uwikłana w obciążone przemocą relacje. Opinie o tym, jak powinni reagować domownicy, gdy któreś z rodziców lub ktoś inny z domowników bije dziecko, są podzielone. Tyle samo osób sądzi, że powinni oni poinformować policję o złym traktowaniu dziecka w domu (44%), co uważa, iż takie sprawy powinny być załatwione w rodzinie (43%). Przekonanie, że domownicy powinni w sposób zdecydowany reagować na przemoc wobec najmłodszych, stawiając dobro dziecka ponad rodzinną solidarność, wyrażają najczęściej ludzie młodzi – do 24 roku życia (54%) oraz osoby z wyższym wykształceniem (57%).

CBOS

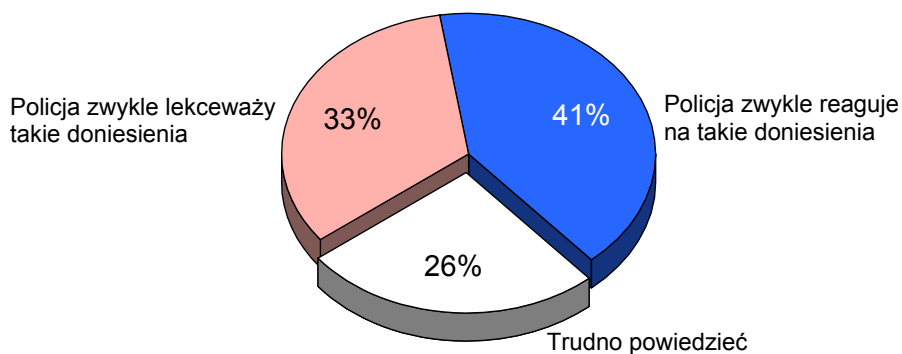
RYS. 3. JEŚLI KTÓREŚ Z RODZICÓW, KTOŚ Z DOMOWNIKÓW BIJE DZIECKO, TO CZY POZOSTALI DOMOWNICY POWINNI:

Warunkiem zgłaszania przypadków złego traktowania dzieci jest przekonanie, że służby społeczne i organy ścigania nie będą lekceważyć doniesień o stosowaniu przemocy wobec dzieci, ale odpowiednio na nie reagować. Przeważająca liczba badanych (41%) uważa, iż policja na ogół reaguje na informacje o tym, że dziecko jest krzywdzone w rodzinie. Co trzeci jednak (33%) sądzi, że na ogół lekceważy ona takie doniesienia.

CBOS

RYS. 4. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY – NA OGÓŁ – POLICJA REAGUJE NA DONIESIENIA O STOSOWANIU PRZEMOCY WOBEC DZIECI W DOMU CZY TEŻ LEKCEWAŻY TAKIE DONIESIENIA?

Zapowiedź wprowadzenia w Polsce prawnego zakazu bicia dzieci wzbudziła w polskim społeczeństwie pewien niepokój. Wprawdzie przypadki znęcania się nad dziećmi i generalnie przestępstwa przeciwko dzieciom spotykają się z jednoznacznym potępieniem społecznym, jednak nie przekłada się to na odrzucenie stosowania kar fizycznych w procesie wychowania. Przeciwnie, obecnie więcej osób niż jeszcze kilka temu uważa, że kary cielesne

bywają przydatnym środkiem wychowawczym. Powszechnie akceptowane są klapsy, a dość dużo osób dopuszcza także bardziej dolegliwe formy karcenia, a więc lanie. Nic zatem dziwnego, że nieco ponad połowa Polaków jest przeciwna wprowadzeniu całkowitego zakazu stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Mimo że wiele osób zdaje się odbierać ewentualny zakaz bicia dzieci jako zamach na władzę rodzicielską, powszechne jest przekonanie, że należy interweniować, kiedy władza ta jest nadużywana, a dziecko staje się obiektem przemocy. Do reagowania na tego typu sytuacje szczególnie zobowiązani są nauczyciele.

Opracowała

Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza ze stwierdzeniem,
że **wobec dzieci nie powinno się stosować żadnych kar
fizycznych?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	49	9	1107
Płeć				
Mężczyźni	42	50	8	527
Kobiety	43	47	10	580
Wiek				
18-24 lata	48	47	4	162
25-34	49	43	8	203
35-44	38	54	8	159
45-54	43	46	11	205
55-64	42	50	7	177
65 lat i więcej	35	52	14	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	43	45	12	414
Miasto do 20 tys.	43	47	10	152
20-100 tys.	43	48	9	214
101-500 tys.	42	53	5	173
501 tys.i więcej mieszk.	39	57	4	154
Wykształcenie				
Podstawowe	39	49	12	293
Zasadnicze zawodowe	43	46	11	285
Średnie	42	52	7	374
Wyższe	50	45	6	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	48	8	84
Prac.umysł.niż.szczebła	48	46	6	103
Pracownicy fiz.- umysł.	34	59	7	99
Robotnicy wykwalifikowani	41	48	11	117
Robotnicy niewykwalifik.	52	39	9	60
Rolnicy	47	42	12	59
Pracujący na własny rach.	59	36	5	34
Bierni zawodowo				
Renciści	39	57	5	70
Emeryci	36	50	13	255
Uczniowie i studenci	51	46	4	91
Bezrobotni	42	48	11	75
Gospodynie domowe i inni	44	49	6	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	47	43	10	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	42	50	8	106
sekt. pryw. poza rolnict.	44	50	7	233
prywatnym gosp. rolnym	45	42	13	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	36	60	4	54
301-500	42	52	6	108
501-900	41	53	6	192
901-1200	45	48	6	118
Powyżej 1200 zł	44	49	6	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	40	50	10	233
Średnie	41	48	11	467
Dobre	45	49	6	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	35	56	8	64
Raz w tygodniu	45	45	10	567
1-2 razy w miesiącu	38	52	10	165
Kilka razy w roku	40	52	8	214
W ogóle nie uczestniczy	45	51	4	97
Poglądy polityczne				
Lewica	47	45	8	126
Centrum	45	49	7	313
Prawica	41	52	7	367
Trudno powiedzieć	40	46	14	300

Tabela 2. Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że są sytuacje, że dziecku trzeba dać klapsa?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	78	19	3	1107
Płeć				
Mężczyźni	78	19	3	527
Kobiety	77	20	2	580
Wiek				
18-24 lata	68	30	3	162
25-34	77	19	4	203
35-44	74	23	3	159
45-54	80	18	2	205
55-64	84	13	2	177
65 lat i więcej	83	15	2	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	81	16	3	414
Miasto do 20 tys.	77	18	5	152
20-100 tys.	81	17	2	214
101-500 tys.	78	21	1	173
501 tys.i więcej mieszk.	66	32	2	154
Wykształcenie				
Podstawowe	81	17	2	293
Zasadnicze zawodowe	82	14	4	285
Średnie	77	20	3	374
Wyższe	65	32	3	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	71	28	1	84
Prac.umysł.niż.szczebła	71	26	3	103
Pracownicy fiz.- umysł.	81	17	2	99
Robotnicy wykwalifikowani	77	18	5	117
Robotnicy niewykwalifik.	81	17	2	60
Rolnicy	84	15	2	59
Pracujący na własny rach.	64	33	3	34
Bierni zawodowo				
Renciści	81	16	3	70
Emeryci	84	14	1	255
Uczniowie i studenci	67	31	2	91
Bezrobotni	77	16	6	75
Gospodynie domowe i inni	83	14	3	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	72	24	4	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	23	3	106
sekt. pryw. poza rolnict.	76	22	2	233
prywatnym gosp. rolnym	86	12	2	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	77	23	0	54
301-500	88	10	2	108
501-900	87	12	1	192
901-1200	77	22	1	118
Powyżej 1200 zł	73	26	1	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	77	19	3	233
Średnie	82	15	3	467
Dobre	74	24	2	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	81	17	1	64
Raz w tygodniu	82	15	3	567
1-2 razy w miesiącu	73	24	3	165
Kilka razy w roku	74	24	3	214
W ogóle nie uczestniczy	68	29	3	97
Poglądy polityczne				
Lewica	77	18	5	126
Centrum	79	20	1	313
Prawica	79	19	2	367
Trudno powiedzieć	77	19	4	300

Tabela 3. Czy zgadza się Pan(i) czy też nie zgadza ze stwierdzeniem, że **lanie jeszcze nikomu nie zaszkodziło?**

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	54	5	1107
Płeć				
Mężczyźni	44	50	6	527
Kobiety	38	58	4	580
Wiek				
18-24 lata	26	70	4	162
25-34	37	58	4	203
35-44	37	59	4	159
45-54	43	51	6	205
55-64	49	47	4	177
65 lat i więcej	49	44	8	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	48	46	6	414
Miasto do 20 tys.	39	53	8	152
20-100 tys.	39	55	6	214
101-500 tys.	39	58	3	173
501 tys.i więcej mieszk.	24	73	2	154
Wykształcenie				
Podstawowe	49	46	6	293
Zasadnicze zawodowe	47	45	8	285
Średnie	37	59	4	374
Wyższe	21	77	2	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	25	73	1	84
Prac.umysł.niż.szczębla	28	70	2	103
Pracownicy fiz.- umysł.	46	47	7	99
Robotnicy wykwalifikowani	50	44	6	117
Robotnicy niewykwalifik.	36	59	5	60
Rolnicy	53	42	4	59
Pracujący na własny rach.	38	60	3	34
Bierni zawodowo				
Renciści	53	42	5	70
Emeryci	47	46	6	255
Uczniowie i studenci	20	75	5	91
Bezrobotni	43	46	11	75
Gospodynie domowe i inni	33	65	2	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	35	61	4	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	35	61	3	106
sekt. pryw. poza rolnict.	41	55	4	233
prywatnym gosp. rolnym	47	47	6	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	48	46	6	54
301-500	46	49	5	108
501-900	51	45	4	192
901-1200	38	59	3	118
Powyżej 1200 zł	34	64	3	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	47	9	233
Średnie	47	48	5	467
Dobre	31	66	3	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	40	55	4	64
Raz w tygodniu	43	52	4	567
1-2 razy w miesiącu	42	52	6	165
Kilka razy w roku	34	59	7	214
W ogóle nie uczestniczy	36	59	6	97
Poglądy polityczne				
Lewica	38	56	6	126
Centrum	40	57	2	313
Prawica	41	55	4	367
Trudno powiedzieć	41	50	9	300

Tabela 4. Czy w Pana(i) przekonaniu stosowanie wobec dzieci kar fizycznych - sprawianie im lania: 1 - świadczy o tym, że rodzice nie są dobrymi wychowawcami; 2 - jest to równie dobra metoda wychowawcza jak inne

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	33	17	1107
Płeć				
Mężczyźni	48	35	17	527
Kobiety	52	31	17	580
Wiek				
18-24 lata	56	29	15	162
25-34	52	29	18	203
35-44	58	29	13	159
45-54	46	40	14	205
55-64	52	33	15	177
65 lat i więcej	40	35	25	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	44	37	19	414
Miasto do 20 tys.	50	31	19	152
20-100 tys.	55	31	15	214
101-500 tys.	51	33	17	173
501 tys.i więcej mieszk.	61	27	12	154
Wykształcenie				
Podstawowe	41	38	21	293
Zasadnicze zawodowe	48	38	14	285
Średnie	52	30	19	374
Wyższe	70	21	10	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	71	20	10	84
Prac.umysł.niż.szczebła	57	26	17	103
Pracownicy fiz.- umysł.	40	44	16	99
Robotnicy wykwalifikowani	46	36	18	117
Robotnicy niewykwalifik.	57	29	14	60
Rolnicy	46	39	15	59
Pracujący na własny rach.	56	36	8	34
Bierni zawodowo				
Renciści	48	33	19	70
Emeryci	42	36	23	255
Uczniowie i studenci	57	31	12	91
Bezrobotni	53	31	17	75
Gospodynie domowe i inni	52	31	17	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	52	33	15	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	54	31	16	106
sekt. pryw. poza rolnict.	54	32	15	233
prywatnym gosp. rolnym	50	35	15	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	57	27	16	54
301-500	50	34	16	108
501-900	45	39	16	192
901-1200	56	30	14	118
Powyżej 1200 zł	59	32	9	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	35	15	233
Średnie	45	35	21	467
Dobre	56	30	14	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	30	25	64
Raz w tygodniu	49	35	16	567
1-2 razy w miesiącu	49	32	19	165
Kilka razy w roku	54	32	14	214
W ogóle nie uczestniczy	52	29	19	97
Poglądy polityczne				
Lewica	53	31	16	126
Centrum	53	34	14	313
Prawica	55	33	12	367
Trudno powiedzieć	40	33	27	300

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, należy wprowadzić całkowity zakaz stosowania kar cielesnych (bicia, dawania klapsów itp.) wobec dzieci czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	51	8	1107
Płeć				
Mężczyźni	38	54	8	527
Kobiety	44	49	7	580
Wiek				
18-24 lata	47	48	6	162
25-34	41	54	6	203
35-44	41	51	8	159
45-54	40	55	5	205
55-64	41	49	9	177
65 lat i więcej	37	50	13	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	52	9	414
Miasto do 20 tys.	43	47	10	152
20-100 tys.	41	51	8	214
101-500 tys.	44	52	4	173
501 tys.i więcej mieszk.	41	54	5	154
Wykształcenie				
Podstawowe	40	49	11	293
Zasadnicze zawodowe	39	54	7	285
Średnie	42	51	7	374
Wyższe	45	51	4	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	41	57	3	84
Prac.umysł.niż.szczebła	42	51	7	103
Pracownicy fiz.- umysł.	35	55	10	99
Robotnicy wykwalifikowani	44	50	6	117
Robotnicy niewykwalifik.	56	42	2	60
Rolnicy	33	62	6	59
Pracujący na własny rach.	37	53	10	34
Bierni zawodowo				
Renciści	41	46	14	70
Emeryci	33	55	12	255
Uczniowie i studenci	44	50	6	91
Bezrobotni	52	44	3	75
Gospodynie domowe i inni	51	43	6	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	43	48	9	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	44	54	2	106
sekt. pryw. poza rolnict.	39	54	7	233
prywatnym gosp. rolnym	33	61	6	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	45	55	0	54
301-500	36	57	7	108
501-900	37	57	6	192
901-1200	39	53	8	118
Powyżej 1200 zł	42	52	6	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	48	8	233
Średnie	37	53	10	467
Dobre	43	51	6	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	39	55	6	64
Raz w tygodniu	39	52	9	567
1-2 razy w miesiącu	40	55	6	165
Kilka razy w roku	45	50	5	214
W ogóle nie uczestniczy	47	44	10	97
Poglądy polityczne				
Lewica	36	58	6	126
Centrum	39	53	8	313
Prawica	47	49	5	367
Trudno powiedzieć	38	50	12	300

Tabela 6. Jeżeli ktoś z rodziców, ktoś z domowników bije dziecko, to czy pozostali domownicy powinni: 1 - zgłaszać to policji; 2 - takie sprawy powinny być załatwiane w rodzinie

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	43	13	1107
Płeć				
Mężczyźni	41	46	14	527
Kobiety	46	41	13	580
Wiek				
18-24 lata	54	35	10	162
25-34	49	38	14	203
35-44	46	38	16	159
45-54	39	49	12	205
55-64	39	49	11	177
65 lat i więcej	38	46	17	201
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	48	13	414
Miasto do 20 tys.	44	41	15	152
20-100 tys.	48	41	11	214
101-500 tys.	46	42	12	173
501 tys.i więcej mieszk.	47	35	18	154
Wykształcenie				
Podstawowe	37	49	14	293
Zasadnicze zawodowe	43	46	11	285
Średnie	44	40	16	374
Wyższe	57	33	10	155
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	54	35	11	84
Prac.umysł.niż.szczebła	41	37	22	103
Pracownicy fiz.- umysł.	53	34	13	99
Robotnicy wykwalifikowani	44	43	13	117
Robotnicy niewykwalifik.	45	48	7	60
Rolnicy	48	44	8	59
Pracujący na własny rach.	40	47	13	34
Bierni zawodowo				
Renciści	36	48	16	70
Emeryci	37	48	15	255
Uczniowie i studenci	53	38	9	91
Bezrobotni	38	47	16	75
Gospodynie domowe i inni	46	46	8	60
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	40	43	18	160
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	51	36	13	106
sekt. pryw. poza rolnict.	49	38	13	233
prywatnym gosp. rolnym	49	44	8	62
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	43	51	5	54
301-500	37	51	12	108
501-900	44	44	12	192
901-1200	42	46	12	118
Powyżej 1200 zł	43	41	16	161
Ocena własnych war. mater.				
Złe	41	43	16	233
Średnie	44	43	13	467
Dobre	45	43	12	407
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	54	10	64
Raz w tygodniu	42	46	12	567
1-2 razy w miesiącu	45	39	16	165
Kilka razy w roku	48	38	14	214
W ogóle nie uczestniczy	47	35	18	97
Poglądy polityczne				
Lewica	50	33	17	126
Centrum	46	41	13	313
Prawica	41	50	10	367
Trudno powiedzieć	43	41	16	300